

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Projekt „SVEDOČANSTVO - ISTINA ILI POLITIKA: Koncept svedočenja u komemoraciji jugoslovenskih ratova“ realizovan 2016-18. godine bavio se načinima razmišljanja o jugoslovenskim ratovima i sprovođenjem i korišćenjem svedočan(a)va o njima u regionu.

Partneri projekta bili su Centar za kulturnu dekontaminaciju iz Beograda, Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Institut za filozofiju i društvenu teoriju iz Beograda, Učitelj neznanica i njegovi komiteti iz Beograda, Historijski muzej Bosne i Hercegovine iz Sarajeva, Muzej savremene umetnosti iz Beograda, Boem iz Beča (Austrija), Osservatorio Balcani e Caucaso Transeuropa (OBCT Transeuropa) iz Rovereta (Italija), Centar za kulturnu i socijalnu popravku iz Banja Luke i Leibniz-Institut für Ost- und Südosteuropaforschung (IOS) iz Regensburga (Nemačka).

Danas prenosi nekoliko članaka nastalih u ovom projektu. Program u celini, biografije učesnika i apstrakte možete videti na sajtu projekta: <http://svedocanstvo-imenovatoratom.org/rs/konferencija>

Ramiz Huremagić

„Proganjanje Duha – krvavi korijeni koncepta današnjeg blagostanja“ (3)

Bilo mi je to prvi put da se suočavam sa takvim organizovanim oblicima kriminalnih aktivnosti. U toj fazi nisam puno znao o akademskom svijetu i naučnim radovima na temu organizovanog kriminala, ali, kao kriminalistički istražitelj, znao sam da nešto nije u redu i svoje horizonte sam proširivao svakodnevno sa iskustvima na vlastitoj koži. To tada, nije bilo ništa slično onome što sam učio, mnogo kasnije, na postdiplomskim studijama kriminologije. Ništa poput filmske Mafije tada nije bilo. Lično sam poznavao mnoge ljude koji su bili uključeni u posao

ko vozilo. Za potrebe ovog teksta, zovimo ga „Soko“ jer je tako i bio poznat u javnosti, a i tako su svi ti „veliki komandanti“ voljeli da sebi daju nadimke po raznim zvezjerima. Vozilo je službeno bilo mobilisano za vojne potrebe ali je zapravo „Soko“ uzeo auto za sebe. Nakon što sam ga priveo, stavljen je u pritvor, a vozilo pronađeno i zaplijenjeno. Za manje od nekoliko sati, „Soko“ je ponovno bio slobodan čovjek. Veliki komandant je prosto naredio njegovo puštanje na slobodu. Zapravo, naredio našem osumnjičenom da ga se dovede u njegov ured na

lu mafijaške organizacije sa rigidnom unutrašnjom strukturom. Prije da se radilo o labavoj mreži, čija je struktura bila više uslovljena oblikom poslovne/kriminalne aktivnosti nego na vertikalnoj, hijerarhijskoj postavci.

Veliki komandant, vojni broj jedan, bio je izravni pokrovitelj ove grupe i vrlo blizak prijatelj sa mnogima, ako ne i svim, članovima grupe. Štaviše, bio je jedini sposoban da kontroliše ovu grupu. Bio je jedini u mogućnosti dati im nalog koji bi slušali. Dočim, vrlo je teško danas ustanoviti da je on doista i orkestrirao svim kriminalnim poslovima i aktivnostima grupe, mada sve upućuje da se i sam značajno okoristio onim što je grupa radila.

Međutim, to ga ne oslobađa za njegovu ulogu u organizaciji i izvršenju poslova. Upravo suprotno: bez njega cijela bi bila lagana meta za policiju. Bio je personifikacija apsolutne moći u regiji, upravo ono što je bilo dovoljno za besprijeornu realizaciju aktivnosti predmetne grupe.

Što se tiče kriminalnih aktivnosti same grupe, radilo se o bilo čemu u rasponu od vođenja kafana, krijumčarenja, iznuđivanja, otmica do ubistava. Što god bio slučaj, nitko od njih nije nikada osuđen skoro za bilo šta. Korumpirani i uplašeni tužioc i sudije, slabost policije, potpuna odsutnost pravne države za ove kategorije ljudi, isprepleteni „nadzemni“ i „podzemni“ svijet, samo su neki od dijelova u toj strašnoj zagonetki.

Na sreću, jednom je rat završio. Gotovo svi „Sokolovi“ su preživjeli, uključujući i „Sokola“. Godine 1996., Bosna i Hercegovina je ušla u novu eru - doba mira.

Mir

Jednog je dana došao mir. Obnova zemlje i uspostava sistema bili su spor i mukotrpan proces. Sokolovi su bili spremni još jednom. S finansijskim bogatstvom bilo je vrlo lako početi i s legitimnim poslovanjem.

Nastavlja se

Smrt najpoznatije gorile

Tekst: Jovana Nikolić

Svetski mediji su 21. juna preneli da je slavna gorila Koko preminula u snu, u rezervatu organizacije The Gorilla Foundation, u Kaliforniji. Tokom čitavog svog života, dugog 46 godina, privlačila je pažnju brojnih medija, bila tema dokumentarnih filmova i susretala se sa poznatim ličnostima, što je izazvalo oprečna mišljenja među onima koji se bave životinjama, ali i u javnosti. Rođena je 4. jula 1971, u zoološkome vrtu u San Francisku, i tada je dobila ime Hanabi-ko, što na japanskom znači „Dete vatrometa“, je je rođena na veliki američki praznik Dan državnosti. Ubrzo je zbog bolesti morala da bude odvojena od majke, a psihološkinja i u to vreme doktorantkinja na Univerzitetu Stenford, Frensin Paterson je doslovno rečeno usvajala. Patersonova zapadnonizijsku gorilu, sa novim imenom Koko, počinje da uči znakovnom jeziku za gluvo-neme od 1972.

godine. Četiri godine kasnije osniva The Gorilla Foundation, koja Koko otkupljuje od zoološkog vrta, a zatim nastavlja da finansira dalja istraživanja. Frensin Paterson tvrdi da je Koko imala fond između 1000 i 2000 reči, da je sama sastavljala složenice i rime, a njeni radovi o dostignućima gorile u učenju jezika mnogo puta

Foto: Ron Cohn/
The Gorilla Foundation

su kritikovani, kako zbog metodologije tako i zbog iznetih zaključaka. Izvesno je da je istraživanje psihološkinje Paterson do sada najduže sprovedeno istraživanje o komunikaciji između dve vrste, ali brojna pitanja o prirodi ove komunikacije ostaju otvorena. Mnogi kritičari sumnjaju da je Koko zaista razumela značenja reči čije je signale naučila, a neke od tvrdnji koje je Patersonova iznosila bile su veoma problematične, poput one da je gorila bila tužna kada je čula za smrt glumca Robina Viliijamsa. Emocije i empatija bile su glavni mamac zahvaljujući kome je javnost pratila život gorile Koko i divila se njenim kognitivnim sposobnostima o kojima se znatno više pričalo u medijima nego u naučnim krugovima. Početkom osamdesetih veliku pažnju privukla je njena ljubav prema mačićima pa se tako prenosila priča da se prema njima ponaša kao ljudi prema kućnim ljubimcima, ali i da je znakovnim simbolima izražavala tugu zbog smrti jednog od njih. Mada se može steći utisak da je Koko za gorile prilično dug život provela voljena i pažena dok njenim srođnicima preti izumiranje, mnogi ljubitelji životinja kritikuju ovakvu humanizaciju životinje i život kakav joj je nametnut. Ljubav se, između ostalog, ogledala u slanju čestitki za rođendan i praćenju pojedinih epizoda njenog života kao da je reč o bilo kojoj zvezdi, ali ostaje pitanje da li je

Koko zaista uživala u otvaranju poklona i tortama, ili je Frensin Paterson često njeno ponašanje pogrešno tumačila.

Danas

U saradnji sa Centrom za promociju nauke,
„Danas“ predstavlja izabrane priče sa
naučnopopularnog portala
elementarium.cpn.rs

ЦЕНТАР
ЗА
ПРОМОЦИЈУ
НАУКЕ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1						■									
2									■						
3								■							
4							■								
5		■								■			■		
6					■							■			■
7	■			■							■				
8			■			■								■	
9									■						
10								■							
11							■								
12										■					

VODORAVNO: 1. Naselje kod Majdanpeka - Tobažnji sveštenik, 2. Izučavalac Asirije - Minijatumi modeli, 3. Rodoslov, genealogija - Libanski hrišćanin, 4. Završni događaj u nizu zbiivanja - Ražena pogača, 5. Oznaka na vozilima za obuku - Konjanik sa grudnim okloпом - Usvik ruganja - Atletski klub (skr.), 6. Ime francuske glumice Eme - Hramanje - Usvik odzivanja, 7. Španski gramatički član - Crta - Poluostrvo u Crnom moru, 8. Predlog - Onomatopeja - Potopljeno ostrvo u Dunavu - Veznik, 9. Posuda za pečenje - Isporučilac aviza, 10. Zli duhovi - Goniti vičući, 11. Pevači tenora - Proteklog proleća, 12. Podsmevanje, ruganje - Biljka perunika (mn.).

USPRAVNO: 1. Vrsta višnje krupna ploda - Katalički igumani, 2. Mirisna lekovita biljka - Zao dever, 3. Šaljivdžija (pokr.) - Česno belog luka, 4. Mesto kod Vinkovaca - Smeša cementa, peška i vode, 5. Krdo - Ravnala, 6. Pripadnici lige - Vrsta začina, anason, 7. Organ čula mirisa - Pojate za seno - Prvi vokal, 8. Simbol srebra - Ikona koja se nosi na litiji - Devetnaesto i 17. slovo azbuke, 9. Oznaka za zapad - Ime pevačice Keri - Vrsta papagaja (mn.), 10. Duboko

poštovanje (fr.) - Njakavac, 11. Kuvanje - Menično jemstvo (mn.), 12. Slika sveca - Staklena kuglica, 13. Sitan engleski novčić - Podseć lozu, 14. Odličje, oticanja - Moral (grč.), 15. Dan u nedelji - Aromatične materije.

REŠENJE IZ PROŠLOG BROJA
VODORAVNO: Ložič, Sarmirati, a-vitamin, Edison, sav, defekti, krd, ešalon, torokati, r, darivač, ti, uk, Irig, cu, Isidor, Ana Bekuta, Aral, pj, lu, osiniti, a, ležajevi, Eljas, Ita, adirati, ami, micati, anjanac, analitika, amara.